

Skrift och tradition ur reformationens perspektiv

Föredrag vid NELK 2010 8.5 2010/halvar sandell

*Se hur kära jag har dina befallningar,
HERRE, håll mig vid liv enligt din nåd.*

Summan av ditt ord är sanning, dina rättfärdiga domslut är eviga. Ps 119:159-160

*Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, till bestraffning, till upprättelse
och till fostran i rättfärdighet. 2 Tim 2:16*

Den Heliga Skrift är ingiven av Den Helige Ande, så lär Skriften själv och det bekänner Kyrkan, som har fötts av Den Heliga Skrifts Ord och som bekänner Skriften. Detta är vår utgångspunkt; vårt axiom. Ibland förutsätts att vi begrundar detta axiomatiska och självklara – då blir ju frågan: vilken är då den fasta punkten som står ovan Skriften och dess auktoritet och myndighet?

Vår utgångspunkt är klar och vi skall inledningsvis kort erinra hur Skriftens ställning som auktoritet och *norma normans* (bestämmande norm) gäller. Det har ibland sagts att de lutherska bekännelseskrifterna inte presenterar någon utvecklad läroståndpunkt om Skriftens inspiration och karaktär. Då sådant säges, måste vi vara klara över att bekännelseskrifterna är texter, som har tillkommit i en tid, då ingen högre bibelkritik drevs. I princip stod Bibelns auktoritet klar. Reformationens ansats finns i vissheten om Den Heliga Skrifts sanning. Om vi tänker på reformationens upptakt och Luthers 95 teser, så kan det sägas att avlatshandeln var ett oskick, som kunde angripas redan på ett allmänt plan, men Luthers kraft i kritiken kom från det att detta stod i sådan kontrast till evangeliet i Den Heliga Skrift. Då Luther inför riksdagen i Worms år 1521 hänvisade till Skriftens auktoritet hänvisade han till en norm, som fanns och i princip erkändes, trots att så mycket främmande lärobråte och olydnad för Guds Ord samtidigt var förhanden.

Då det gäller Skriftens inspiration så har vi i Uppsala mötets beslut år 1593 en passus som säger något om detta och som har blivit bortglömd en del, vem vet.

Först att vi alle vidh Gudz rene och saliggörende ord, hvilket i the helige prophets, evangelisters och apostlars skrivelser författadt är, samholleligen blifve vele och att i våre församlingar skall lärdt, trodt och bekändt varda, att then helga skrift af then helga anda sitt ursprung hafver (endast detta med fet stil läses upp) och inneholler fulkomligen alt thett, som then christelige lärdom om Gudh then alzväldigeste och vår salighet, sampt gode gärningar och dygder tillkommer, och är en grund och stödh till en rätt Christen tro och ett rättesnöre till att döma, åtskillia och förekomma all tvist uthi religionen och ingen förklaring af andre behöfves, anten af the helige fäder eller andre, som af egen godhtycke någodt ther tillsatt hafva, thett icke är medh then helge schrift, eho the och helst vare kunne, alldenstund ingen menniskia efterlatidt är att tyde Gudz ordh efter eget

sinne, och theruthinnen skall ingen persons anseende, höghet eller autoritet achtet eller gilledd varda, uthan then helga schrift allene, som förbe:t är. (SKB 707)

Såsom de flesta minns, som har hanterat de lutherska bekännelseskrifterna dvs. hela Konkordieboken, har vi där i Konkordieformelns inledning en passus som hävdar Skriften som norm för alla lära.

Sammanfattning [Epitome]

av de artiklar, om vilka mellan teologer av den Augsburgska bekännelsen strider uppstått, vilka i det följande ånyo framställas och med ledning av Guds ord kristligen förklaras och biläggas.

Om den regel och norm i kort sammandrag, varefter alla läror böra prövas och de uppkomna lärostriderna böra kristligen förklaras och avgöras.

1] 1. Vi tro, lära och bekänna, att den enda regel och norm, varefter alla läror såväl som lärare böra prövas och bedömas, endast är Gamla och Nya testamentets profetiska och apostoliska skrifter, såsom det står skrivet: "Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på min stig", Psalt. 119. Och den helige Paulus skriver: "Om ock en ängel komme från himmelen och predikade annorlunda, så skall han vara förbannad", Gal. 1.

2] Men andra skrifter av äldre och nyare lärare, vad de än må heta, få icke likställas med den heliga Skrift, utan de måste allesammans underordnas denna och få icke anses vara något annat och mer än vittnen, som betyga, huru och var denna profetiska och apostoliska lära bevarats efter apostlarnas tid.

(SKB 499)

Att Skriftens norm och överhöghet fick göra sig gällande på 1500-talet ledde till reformationen. Problematiken innan reformationen var att mänsklig tradition fick samma dignitet som Guds Ordet självt eller tom. kunde vinna över det. Detta var det samma som vi finner i evangelium, då Jesus risar sina judiska motståndare för att dessa låter fädernas stadgar vinna över Skriftens Ord. (Matt 15; Mark 7)

Beskrivet genom ett slagord blev Reformationskyrkans utgångspunkt: Sola Scriptura; Skriften allena.

Detta kommer till uttryck t.ex. i konkordieformelns inledning nu Solida Declaratio, dvs den längre utvecklingen av framställningen som följer på den kortare och i sak mera komprimerade Epitome. "För det första bekänner vi oss till Gamla och Nya testamentets profetiska och apostoliska skrifter såsom Israels rena och klara källa, som allena utgör den enda sanna normen, efter vilken alla lärare och läror bör prövas och dömas." (Konkordieformeln, SKB s. 542)

Då Skriftens gudomliga ursprung och överhöghet står klar, talar bekännelsen med den största vördnad om tradition och fädernas vittnesbörd. Rätt tradition och bekännelse är livsviktig och något som inte Kyrkan kan vara utan. Strax efter det Skriftens suveränitet och dess relation till Kyrkans bekännelsebildning är fastställd, talas i bekännelsen om de rätta bekännelserna och den rätta traditionen från fäderna.

”Detta är i huvudsak sammanfattningen av vår lära, varav framgår, att den icke innehåller något, som står i strid med den heliga Skrift eller den allmänliga kyrkan eller den romerska kyrkan, så långt denna är känd genom de gamla författarna. Under sådana förhållanden döma de obilligt, som fordra, att vi skola betraktas som kättare. Hela meningsskiljaktigheten gäller några få missbruk, som utan stöd av tillförlitlig auktoritet insmugit sig i kyrkorna.” (SKB ss. 66-67) När vi läser detta skall vi ha i minnet att mycket av den avvikande lära som var förhanden i praktiken inte var officiell utan dogmatiserades först vid Tridentiska konciliet (1545-1563).

Jfr även hur man sedan säger i Konkordieformeln – som ju är skriven efter det tridentiska konciliet.

Om den augsburgska bekännelsen: ”Denna bekännelse ha väl motståndarna illa upptagit, men – Gud vare lov – intill denna dag icke kunnat vederlägga.” (SKB 540)

Sammanfattningsvis kan dessa bekännelser beskrivas uttrycka den rätttroga sanna kyrkans enhälligt omfattade kristna tro. Sola scriptura enligt den lutherska förståelsen i reformationstiden innebar inte att Kyrkans tradition och faders vittnesbörd skulle sätta åsido utan att det hela skulle gestaltas utifrån Skriften.

Sola scriptura – principen lösryckt från sitt sammanhang och tillämpat i en annan tid såsom något autonomt lösryckt från allt vad som i övrigt är tillgängligt om kristen tro är förödande och kommer också att reducera Skriftens innehåll och budskap i praktiken.

Sola scriptura betyder förvisso något annat i allmänprotestantismen än sloganen betyder i reformatorisk lutherdom.

Sola scriptura skall föra in i Skriften och den rätta traditionen och skall inte vara en utgångspunkt för subjektiv bibelförståelse enligt egen förförståelse, vilken denna än är. Detta som man från romerskt håll häcklar oss för att vi bara menar detta med Sola scriptura.

Jfr vad den amerikanska romersk-katolska prästen Father Barron som spelat in ett stort antal budskap på You Tube. Avsnittet: Protestantism and Authority. 28.9 2009

<http://www.youtube.com/watch?v=RWYwBDqFsuE>. Ett sakligt beaktande av vad det är fråga om kan dock halvt förvånande punktuellt hittas i den svenska romersk-katolska frågespalten Fråga prästen, där fader Daniel Adner skriver: ”För Luther spelade Skriften en mycket central roll. Luthers berömda tes om ”Skriften allena” skulle dock av arvtagare till reformationen tolkas fristående från den kyrkliga traditionen, något som inte var avsikten hos Luther själv.” <http://www.fragapraesten.nu/html/protestant.htm>

Att det inte är en sådan i orätt mening autonom mänsklig och subjektiv skriftuppfattning, som avses framgår även i slutet av Augsburgska bekännelsen, då man sammanfattningsvis på en allmänt konservativ linje konstaterar: Blott det har omnämnts, som nödvändigt måste framhävas, för att det skall bli klart, att hos oss ingen lära och inga former för gudsdyrkan införts, som strida mot Skriften eller den allmänliga kyrkan. SKB 89 (nihil esse.. contra scripturam aut ecclesiam catholicam. BELK 124, 19-20) Detta är inte någon enskild partikulär Kyrkas

bekännelse, utan anspråk et är att här bekännes den rätta katolska (allmänneliga) Kyrkans tro.

Värdesättningen av den rätta bekännelsen hos fäderna och vikten av denna tradition framkommer sist i Konkordieboken genom den katalog av vittnesbörd från fornkyrkan som anförs till stöd för att de bekännarna av den oförändrade augsburgska bekännelsen står för det rätta i Kyrkan gentemot olika sekter. Skriftens lära drivs med goda kyrkolärares synpunkter. Det gäller alltså det vi här flera gånger omnämner: Förteckning över vittnesbörd i den heliga Skrift och hos kyrkans gamla renläriga fäder (SKB 679). Latinet använder här naturligt ordet ortodox.

Vad som är angeläget är att vi är öppna för rätt tradition för rätta vittnesbörd från fäderna, som belyser Skriftens lära och för oss till den rätta lärokonsensus, som skall föreligga i Kyrkan. Bekännelseskriifterna använder både ordet katolsk och ortodox och så skall vi se det: Vi skall vara både katolska (förenade med den rätta universella kyrkan i alla tiden) och ortodoxa (den rättlärande kyrkan) och anspråket på detta skall inte vara falskt.

Vi frågar samtidigt efter hur fäderna har begrundat sina utsagor om de bestämt lär något som vi inte finner stöd för i Skriften eller ännu värre står i strid med det Skriften lär så kan vi inte följa dem. Det kunde även i reformationstidevarvet hända att de reformerta försökte hitta bättre stöd hos fäder. Så var det t.ex. vid samtalet i Marburg år 1529 mellan lutheranerna och de reformerta. Oecolampadius (1482-1531) försökte i några repriser använda Augustinus (354-430) ord mot Luther och dennes bisittare.

De är intressant att se hur Luther reagerade. Dels kan Luther säga att han är beredd att lyssna till fäderna. (Herman Sasse: *This is my body*, Lutheran LPH, Adelaide 1977 s. 209ff). Han attackerar av de reformerta, som ber honom ta fram de fäder han har på sin sida. Luther svarar att han inte vet någon Kyrkans lärare, som skulle kunna bringa enhet bland dem. Det är fråga om reflektion på Skriftens grund inte så att man bara plockar ett citat från fäderna utan att härledningen från Skriftens undervisning står klar. Då Augustinus anförs mot Luther av de reformerta kan han invända att de använder en väldigt tidig Augustinus-text, och sedan påpekar han att Kyrkans lärare måste underställas Kristus. Inte de bästa fäder kan anföras om inte de bygger på Kristi Ord, men om de gör det, så gäller det som det sägs, att ha beredskap att lyssna på fäderna. Då Fulgenitus (467-533, Augustinus främste lärjunge) anförs, är Luther inte avisande, men han framhåller att hans motpart använder en text, som inte har relevans för Den Heliga Nattvarden. Luther svarar inte heller på invändningar, som saknar relevans, utan konstaterar endast, att han "förblir vid sin text". Om man inte mottar Skriftens uppenbara ord, skall man inte komma dragandes med fäders texter, å andra sidan: om fästet finns i ett skriftord, då kan man gärna höra på fädernas vittnesbörd.

De reformerta visar momentant i Marburg-sammanhanget en hållning, som möter evangelisk-luthersk kristendom både från påvekyrkan och från den ortodoxa kyrkan till den del den senare nämnda artikulerar en kritik, nämligen att en ansedd kyrkofader, ett koncilium eller påvedekret på ett självklart sätt skulle kunna avgöra något absolut oberoende om härledningen från Skriftens Ord och dess värld står klar. Enligt evangelisk-luthersk bekännelse är endast Skriften domare. (SKB 500) Övriga goda utsagor är endast trosvittnesbörd och underförstått vägledande för förståelsen och en hjälp för samstämmigheten.

Hanteringen av kyrkans tradition är viktig och vi har inte blivit kristna utan sammanhang. Vi står i en tradition – där dock Den Heliga Skrift alltid själv skall fälla det yttersta avgörandet.

Läsningen av kyrkofäderna hade till en del försvunnit under senmedeltiden, fastän en del här och där var tillgängligt. Med reformationen kom ett nytt intresse för fornkyrkan och de första århundradenas fäder. Fastän reformationens teologi avisades av påvekyrkan för att reformationen förment avvek från traditionen, är det ändå paradoxalt så att reformationen lyfter fram Kyrkans goda tradition från fornkyrkan på ett inte tidigare skådat sätt. Var är kontinuiteten för den västliga kyrkan är den hos dem som bekänner den Augsburgska bekännelsen eller är den hos dem som trots reformationens klarlägganden bekänner med påven och det Tridentinska konciliet?

Luther och Melanchthon är gott inkomna i fädernas skrifter, och generationen sedan strax efter har en för den tidens förhållanden en enorm dogmhistorisk kunskap. Vi kan nämna Mathias Flacius Illyricus (1520-1575) och Martin Chemnitz (1522-1586). Ett för oss näraliggande uttryck är det bihang som följer på konkordieformeln (SKB 679-702), där man visar på Den Heliga Skrifts lära med stöd av kyrkans gamla renläriga fäder. Benämningarna patristik eller patrologi härstammar från den äldre lutherdomen. Det var den alltså som på sin tid var ledande i att ta fram Kyrkans goda tradition från fornkyrkan. Luther kunde ju även högt värdera enskilda medeltida lärare, fastän man i reformationstiden talade om det otros mörker, som hade kommit genom påvedömet. (SKB 543) Vi kan exempelvis tänka på hur han vördnadsfullt talar om 1300-tals teologen Jean Gerson (1363-1429) i Schmalkaldiska artiklarna och då är vi inne i sådant som Luther skrev under den senare delen av 1530-talet.

Det är angeläget för oss att närmare betrakta värdet och platsen för traditionen från Kyrkans gamla fäder. Vi har skolboksmässigt blivit bibringade att påvekyrkan lär Skriften + traditionen och håller dem sålunda för jämlika och att vi som lutheraner sätter upp bara Skriften allena i förhållande till detta. Det att Skriften avgör, innebär ingalunda, att allt annat skall lämnas obeaktat eller ännu värre; att vilken subjektiv uppfattning som helst där man endast och enbart använder Bibeln som referens, men dock utifrån sina egna tankar är det som får avgöra. Tittar man romersk-katolska nätsidor och någon ortodox sida, så får vi också denna karikerade bild av

protestantisk kristendom, i ett sammanhang där man gör sig på det sättet lustig över densamma. Låt vara att vi hittade något undantag som bekräftade regeln.

Vi skall komma ihåg att vi aldrig läser texter i ett totalt vakuum, vi är aldrig utan en förförståelse då vi öppnar Den Heliga Skrift. Precis likasom då man oreflekerat med en institutionell kyrko- och bibelsyn faller tillbaka på dekret, beslut och fäder, så kan man vara bunden av andra förhandsuppfattningar av mindre redovisat slag än de nämnda, då man hanterar Skriften i ett nominellt lutherskt sammanhang.

Vi har nu att anknyta till en rätt hantering av Kyrkans tradition, som präglade den äldre lutherdomen. Kanske inte så att var och en börjar läsa många kyrkofäder, men så att vi håller detta perspektiv öppet. Vi skall ha en konsensus med dem som tidigare har lärt rätt och detta är någonting, som vi tillsammans skall fråga efter och värna.

Martin Chemnitz som i sin tid var en ytterst skicklig och kunnig dogmhistoriker och som värnat det reformatoriska arvet förmodligen teoretiskt åtminstone bäst av alla i generationen efter Luther, han – Chemnitz har viktiga synpunkter på detta som gäller traditionen. (Si Martinus non fuisset, Martinus vix stessisset./ Om inte Martin Ch. hade varit, hade knappast Martin L bestått)

Chemnitz nämner 8 betydelser av ordet tradition och bejaktar 7 av dessa endast en av dem avisar han bestämt.

Dessa är:

1. Tradition är det som senare skrevs ned i Skriften.
2. Tradition är också själva hantering av kanonfrågan. Det att skrifter med falska anspråk avskiljs från de rätta skrifterna.
3. Tradition är den apostoliska trosbekännelsen och den sammanfattande trosregeln.
4. Tradition är den sanna tolkningen av Skriften.
5. Tradition är dogmatiska slutsatser.
6. Tradition är fädernas konsensus
7. Tradition är seder och bruk
8. Tradition är läror som inte finns i Skriften, men som skall hållas lika högt.

(Martin Chemnitz: Examination of the Council of Trent I, 217-307, CPH St Louis – London 1971, transl. Fred Kramer)

I den allmänna protestantismen som vi i hög grad är utsatta för, är det uppenbart att endast 1 till 3 av dessa aspekter erkänns. Om det som gällde tradition i reformationstiden blev en stor belastning som sprängde kyrkans enhet, då man på allvar började pröva vad som var grundat på Den Heliga Skrift, gäller ett slags motsats i den mera konservativa allmänprotestantismen av idag. Sola Scriptura hävdas så att det i praktiken

på något sätt drabbar Skriften själv. Ett inträngande bibelstudium som förenar vårt tänkande med Bibelns tänkande är ofta säkerligen för mycket ställt på undantag. En kännedom bland kyrkans lärare om tidigare lärostrider och det som har utvunnits ur dem är svag. Man går till den nakna Bibeln, kanske med ett telefonkatalogskoncept, har ett stickord, som man kollar med om det finns något just om den saken, finner man inte något strax, så är slutsatsen snabb. Skriften säger inget om det. En sådan reducerande biblicism, som reducerar Bibelns stora värld och som avskärmar oss från Kyrkans gedigna lärotradition, är en uppenbar fara idag.

Vi skall komma ihåg att mycket av det självklara eller det vi uppfattar som självklart i den kristna tron är sådant som fäderna har framkämpt i konfrontation med olika villoläror. Att trosbekännelserna har just det innehåll de har och har bevarats i en sådan form, har att göra med att bestämda villfarelser har mötts och avisats. I sammanhanget har så Bibelns lära komprimerat och distinkt i vissa avgörande detaljer tagits fram. Stora, ansträngande och svåra strider står bakom de fornkyrkliga bekännelserna, som för oss blott är en rad korta satser om vi inte råkar reflektera längre än så. Avisandet av sekterna i generationen efter Luther skedde med hänvisning till fornkyrkliga symbola och fädernas uttalanden.

Den rika rätta traditionen som flödar ut ur Skriften skall var viktig för oss.

Skriften själv – det gudomliga ofelbara Ordet skall alltid vara domaren, den avgörande storheten. Men med glädje bejakar vi all tradition som flödar ut ur Skriftens rika värld som förenar olika kristna generationer med varandra och som är ett förenande band mellan de heliga i genom Kyrkans historia. Med tradition kan man mena olika ting. Både sådant som självklart bejakas, sådant som är nödvändigt, sådant som gärna får finnas och sådant som skall förkastas. Chemnitz klagat över att de påviska i detta fall inte är distinkta utan blandar ihop olika betydelser av ordet "tradition".

Reflektioner apropå Chemnitz sammanfattning och uppräknings av möjliga betydelser av termen och begreppet "tradition". Alltså här nu inte det som Chemnitz själv formulerar.

1. Kristus talade förpliktande till apostlarna. Mycket som Jesus sade var sådant som skulle förverkligas senare. Det gällde den heliga traditionen från Kristus själv. Han som inte skrev något för eftervärlden vad vi vet. Så är också NT förutsagt av Kristus. Innehållet förvarades under Den Helige Andes försyn i en helig tradition och Den Helige Ande påminde apostlarna om allt. Hos Paulus kan vi se detta i att han mottagit och överlämnat (1 Kor 11:23) Eller den heliga

traditionen är överlämnad genom Ordet till alla kristna (Judas 3). Skriften talar om sin egen kunskapsförmedling som en tradition. Detta är en helig och ofelbar tradition. Då S:t Paulus i 1 Kor 15:3 säger att han meddelade korintierna en huvudpunkt i tron så heter det i Vulgatan vars språkbruk styrde teologins terminologi i hög grad, 1 Kor 15:3 "tradidi" (så har latinet det). Samtidigt är det uppenbart att detta hör samman med den heliga skrivna texten. Litet senare sägs att det som skedde Kristus i påskdramat skedde efter eller enligt Skrifterna, dvs GT, men Paulus text här framträder i sig själv med samma anspråk. Han talar å Kristi vägnar, levererar själv en helig text." Från Paulus, genom Guds vilja kallad till Kristi Jesu apostel" 1 Kor 1:1,

2. Den seriösa argumentering i kanonfrågan som fornkyrkan kommer fram med. Det som gäller att skrifter med orätta anspråk skall avskiljas från de heliga skrifterna är en viktig aspekt av traditionsbegreppet.
3. Den rätta traditionen innebär att Kyrkan verkligen svarar på Guds tilltal i Ordet. Flera trossamfund är allergiska mot alla slag av skrivna eller sammanfattande bekännelser. Men vi skall bestämt fasthålla vid att den rätta receptionen förutsätter bekännelse. "Genom munnens bekännelse – frälst" (Rom 10:10) Både den romerska kyrkan och vissa delar av de reformerta samfundet är på orätt spår här. Skriftens klarhet förnekas hos Rom och uttolkning finns att söka i den omfattande värld som består av koncilier, dogmatiseringar, dekret och encyklikor förutom av att påven, som har i sitt hjärtas skrin, den uttolkning på en bestämd punkt som kan behövas i närvarande ögonblicket. Många reformerta kristna nedvärderar alla slag av bekännelser och tradition. Man kan innehållsligt gå med på innehållet i den apostoliska bekännelsen, men man ser inte nödvändigheten i den och ser egentligen inte satser utanför Bibeln som sådana som säkert och sant fångar Bibelns lära. Nej det är inte av intresse heller, synes man på något sätt mena. Allt finns ju i Bibeln! Nominella lutheraner som är påverkade av den hållningen kan aldrig bejaka de lutherska bekännelseskrifterna på annat sätt än genom hållningen quatenus – i den mån de överensstämmer med Den heliga Skrift. Detta är en allmän gardering, men ologisk såtillvida att vi ju annars kan hålla vilka böcker som helst i den mån de överensstämmer med Bibeln. Vi bekänner att Skriften är klar – Den Helige Ande är ingen svamlare – Skriftens lära kan rättvist och korrekt sammanfattas i bekännelser som kan hållas som Kyrkans bekännelse eller symbola just därför att de överensstämmer med Skriften. Här ser vi att båda de beskrivna positionerna Rom och arminianska reformerta samfund på var sitt sätt förnekar Skriftens klarhet. Rom genom att Skriften kräver

en uttolkning som blir den avgörande auktoriteten. Den reformerta sidan förnekar klarheten i Skriften genom att inte gå med på att Skriftens lära kan sammanställas och komprimeras i satser som inte tvångsmässigt nödvändigt till syntax och ordval är citat, men dock rätt och precis uttrycker Skriftens lära.

4. Skriften har en mening och dess ord kan och får inte vridas hur som helst. Det är den sanna Kyrkans förpliktelse att i en yttre kristenhet bland alla sekter lära det Bibeln faktiskt lär och avvisa det som aviker från Bibeln. En allmän hänvisning till att sanningen finns i Skriften är inte någon bekännelse. Först när Skriftens undervisning tas fram och tillämpas i det konkreta livet här och nu blir det fråga om bekännelse.
5. Dogmatiska slutsatser kan dras av Ordet. Det finns en del samfund och många allianskristna, som, som sagt, sätter en ära i att inte ha en bekännelse. Vittnesbörd och bekännelse kallar de bara sin subjektiva erfarenhet av tron. Det rätta kristna förhållningssättet är att inför den till Gud fientliga världen förena sig i den gemensamma kristna tron och bekänna den. Vår Herre Jesus Kristus säger: *"Den som bekänner mig inför människorna, honom skall också Människosonen bekänna inför Guds änglar."* (Luk 12:8, Matt 10:32) Gud ser de hjärtan som förenar sig i den rätta bekännelsen i Kyrkan.
6. Tradition är fädernas konsensus. En Kyrka som inte ser till att den är samstämmig med rätta tidigare lärare i Kyrkan, har inte den rätta traditionen. Skall inte erkännas ifall deras Skriftbevis saknas.
7. Tradition är seder och bruk. Goda bruk stöder den rätta tron. Vissa bruk härrör från mottagandet och bevarandet av den nytestamentliga texten. Instiftelsernas och instruktionernas gestaltande i den tidiga fornkyrkan skall inte förbises. I viss mån finns det en reglering av ämbete och gudstjänst. Allt är inte att hantera enligt godtycke, trots att det inte är nödvändigt att alla typer av yttre bruk är konforma. (CA VII)
8. Det som entydigt överallt skall fördömas är att läror som inte finns i Skriften hålls lika högt som det som Skriften säger. Då har man förlorat sinnet för vad som är den ofelbara utgångspunkten, som skall bestämma det andra.